Iwona Dojka

Marek Latasiewicz

KSIĘGA PATRONÓW

RAFAEL

Księga
patronów

Iwona Dojka
Marek Latasiewicz

Księga patronów

RAFAEL

Korekta
Agata Chadzińska
Anna Kendziak
Agata Pindel-Witek

Opracowanie graficzne i skład
Andrzej Witek

Projekt okładki
Izabela Puk

Wydanie II zmienione

ISBN 978-83-7569-703-2

© 2015 Dom Wydawniczy RAFAEL
ul. Dąbrowskiego 16, 30-532 Kraków
tel./fax. 12 411 14 52
e-mail: rafael@rafael.pl
www.rafael.pl
Druk: Drukarnia RAFAEL

Idol w aureoli świętego

Na wybór imienia nie mamy żadnego wpływu, ale jego znaczenie i tak intryguje. Czy w dobie, gdy imię można zapożyczyć z dowolnego języka i kręgu kulturowego, a w modzie są najdziwniejsze zdrobnienia i twórczość w tym zakresie jest wręcz nieograniczona, do wyboru na patrona osoby świętej warto przykładać jakieś znaczenie? Jeśli tak, to czy cokolwiek wiemy o życiu orędownika, którego imię nadano nam na chrzcie? Czy wreszcie potrafimy go naśladować i czy święty patron z zamierzchłych wieków może być w ogóle idolem współczesnego człowieka?

To pytania, którymi kierują się autorzy podobnych opracowań. Różnią się one tylko kluczem zastosowanym do prezentacji postaci. W tym wykazie oparto się w znaczącej mierze na brewiarzu, gdzie informacje o życiu i przykładzie świętych lub błogosławionych uporządkowano chronologicznie według wspomnień przypadających na każdy dzień 2009 roku.

Heroizm życia postaci ujętych w spisie, często ubogi w wiarygodne przekazy lub kiedy indziej obrosły legendami, ma pomóc przyszłym rodzicom w wyborze odpowiedniego imienia dla swego potomka. Podpowiedzi adresowane są również do młodzieży przystępującej do sakramentu bierzmowania, ponieważ ona też staje przed dylematem wyboru patrona. Kiedy zapytać, czym kierują się młodzi w tym względzie, najczęściej padają argumenty o ładnym brzmieniu lub zasłyszanej legendzie z życia świętego. Rządzi tu przypadek, a nie świadoma decyzja poparta zdobytą wiedzą o orędowniku czy orędowniczce. Tylko nieliczni znają więcej szczegółów o dokonaniach patrona i potrafią wskazać na zdarzenia związane z jego życiem, które przekonały ich do takiego właśnie wyboru.

Za usprawiedliwianiem młodych ludzi pod tym względem przemawia fakt ciągle niedostatecznej – używając języka mediów – promocji postaw godnych naśladowania. Zapatrzeni są oni raczej w sezonowych idoli, popularnych na scenie czy sportowej arenie. Tymczasem zarówno w czasach pierwszych chrześcijan, którzy za wiarę oddawali życie, jak i wśród żyjących kilka czy jeszcze kilkanaście lat temu, odnajdujemy postacie wybitne. Wielu z nich wyrosło i żyło na polskiej ziemi, więc szczególnie powinni być nam bliscy. Są w ich

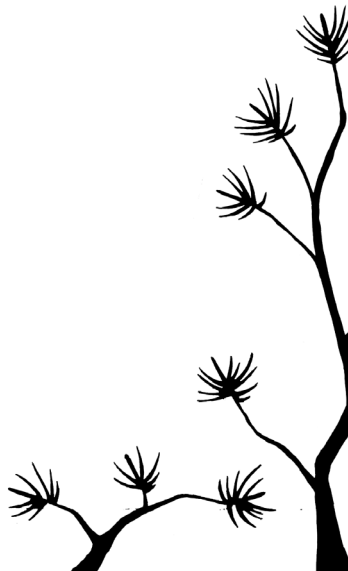
gronie tacy, którzy przekonująco i bezkompromisowo odpowiadają na wyzwania współczesności, więc tym bardziej odpowiadaliby standardom aktualnych idoli.

Niniejsze opracowanie wspomina o nich, ale ze względu na ograniczone ramy sprowadza się jedynie do krótkiej prezentacji wyjątkowych dokonań owych postaci. Szczegółowemu opisowi życia poświęcone są inne publikacje. Ta natomiast spełni swe przesłanie, gdy rodziców i przygotowujących się do bierzmowania naprowadzi na trop w poszukiwaniu dobrego patrona.

Marek Latasiewicz

styczeń

1 STYCZNIA

MARIA – Święta Boża Rodzicielka

W Nowy Rok obchodzona jest oktawa Bożego Narodzenia, a postać Matki Bożej ma przybliżyć prawdę o Jej macierzyństwie. Specjalne wspomnienie rodzicielki Jezusa i Matki Kościoła zrodziło się jeszcze w starożytności, a w VII w. Kościół zachodni 1 stycznia wyznaczył na dzień szczególnego kultu Maryi.

2 STYCZNIA

BAZYLI WIELKI, biskup

Urodził się ok. 329/330 r. w Cezarei Kapadockiej (Turcja) w rodzinie głęboko wierzących chrześcijan. Jego rodzice: Bazyli i Emelia, oraz rodzeństwo: Grzegorz z Nyssy, Piotr z Sebasty i Makryna, zostali uznani za świętych. Przyjął chrześcijaństwo jako człowiek wykształcony, po studiach w Konstantynopolu i Atenach. Nauczał w Egipcie, Syrii i Mezopotamii. Niedaleko Neocezarei założył klasztor. Po 360 r. otrzymał święcenia kapłańskie, a w 370 r. został biskupem Cezarei. Cieszył się poważaniem i znacznym autorytetem. Zmarł w 379 r.

Pozostawił po sobie pisma, w których starał się precyzyjnie wyjaśniać prawdy wiary, zwłaszcza naukę o Duchu Świętym, oraz dzieła moralne, mowy i listy, a także hospicjum w Cezarei dla pielgrzymów, chorych i starców. Jest ojcem życia klasztornego w Kościele prawosławnym.

GRZEGORZ Z NAZJANZU, biskup

Nosił przydomek „Teolog" ze względu na swoje znakomite homilie. Znany też z listów i poematów. Urodził się ok. 330 r. w Azjanzos w Kapadocji jako syn biskupa Grzegorza z Nazjanzu i św. Nonny. Po studiach zaprzyjaźnił się ze św. Bazylim. Razem stworzyli zarys reguły zakonnej i „Filokalia" – zbiór tekstów różnych autorów z zakresu duchowości prawosławnej. Przyjął święcenia kapłańskie w 361 r. pod przymusem ze strony ojca, który poszukiwał współpracownika do zarządzania diecezją. To zapoczątkowało liczne ucieczki i powroty do Nazjanzu. Wspólnie z Bazylim przebywał w Poncie, potem

znów z Nazjanzu wyruszył do Sazymy, gdzie na prośbę przyjaciela miał objąć biskupstwo, do czego jednak nie doszło. Ponownie znalazł się w pustelni, by pod wpływem nalegań ojca wrócić do Nazjanzu, gdzie po jego śmierci zarządzał diecezją. Osiadł w klasztorze św. Tekli w Seleucji. Następnie poznajemy go jako autora kazań w Konstantynopolu. Tam też został biskupem, by po raz czwarty powrócić do Nazjanzu w 381 r. Kiedy jego kuzyn Eulaliusz objął funkcję tamtejszego biskupa, usunął się do swojej posiadłości w Azjanzos. Zmarł w 389 lub 390 r.

3 STYCZNIA

GENOWEFA Z PARYŻA, dziewica

Urodziła się w 422 r. w Nanterre pod Paryżem. Prowadziła życie ascetyczne i pełne wyrzeczeń. Do stolicy Francji udała się po śmierci rodziców, gdzie złożyła ślub dozgonnej czystości. Skupiła wokół siebie inne kobiety, które – prowadząc życie na sposób zakonny – poświęciły się niesieniu pomocy chorym i opuszczonym. Kilkakrotnie uchroniła Paryż przed zagrażającymi mu niebezpieczeństwami. Jej wstawiennictwu przypisywano ocalenie miasta przed nadciągającymi Hunami. Gdy mieszkańcom stolicy zagroził głód, zorganizowała flotyllę rzeczną, która zaopatrywała miasto w żywność. O modlitwę mieli ją osobiście prosić królowie Hilderyk i Chlodwig. Zmarła 3 stycznia 500 r. Na cmentarzu Lucotius, gdzie ją pochowano, w 1757 r. rozpoczęto budowę klasycystycznego kościoła, który w czasie rewolucji francuskiej został zamieniony w panteon. W 1793 r. jej relikwiarz spalono.

4 STYCZNIA

ANIELA Z FOLIGNO, mistyczka

Jedna z największych mistyczek średniowiecza (1248-1309). Nadano jej tytuł „Mistrzyni teologów". Długo wiodła beztroskie życie w szczęśliwej rodzinie. Straciwszy prawdopodobnie w czasie panującej zarazy matkę, męża i dzieci, resztę życia poświęciła surowej

pokucie. Mając 40 lat, została tercjarką franciszkańską. Niezwykłą rolę w jej życiu duchowym odegrała pielgrzymka do Asyżu. Miała dar rozumienia największych tajemnic wiary. Autorka wielu pism, z których najbardziej znany jest swoisty pamiętnik mistyczny „Memoriale". Wyniesiona na ołtarze przez papieża Innocentego XII w 1693 r. Serce Anieli z niezwykłym mistycznym znakiem od Boga można oglądać w relikwiarzu, który znajduje się w jej rodzinnym mieście.

ELŻBIETA SETON, wdowa, mistyczka

Urodziła się w rodzinie protestanckiej w Nowym Jorku w 1774 r. W 1794 r., mając 20 lat, wyszła za mąż za Wiliama Setona, nowojorskiego kupca, którego nieroztropnie prowadzone interesy doprowadziły do bankructwa, a na dodatek zapadł na ciężką chorobę. By ratować jego zdrowie, Elżbieta wyjechała z nim do Włoch, gdzie mąż niebawem zmarł. Po odwiedzeniu sanktuariów maryjnych postanowiła przyjąć wiarę katolicką, a po powrocie do Stanów Zjednoczonych, narażając się na kłopoty i trudności ze strony rodziny i bliskich, doprowadziła do przyjęcia katolicyzmu także przez swoje dzieci. Stała się wzorem troskliwej matki i ofiarnej społeczniczki spieszącej z pomocą potrzebującym. Założyła stowarzyszenie o nazwie Miłosierne Siostry św. Józefa, należące obecnie do najliczniejszych zgromadzeń żeńskich. Zmarła 4 stycznia 1821 r. Papież Jan XXIII beatyfikował ją w 1963 r., a w 1975 r. kanonizował Paweł VI. Jest pierwszą świętą ze Stanów Zjednoczonych. Jej relikwie znajdują się w kościele w Emmitsburgu w stanie Maryland.

5 STYCZNIA

EDWARD WYZNAWCA, król

Syn króla Etelreda II i Emmy z Normandii, urodzony ok. 1002 r. Razem z ojcem uciekł do Normandii. Na tron wstąpił w 1042 r. Władca znany z pobożności, dobroci i hojności. Wiódł zakonny tryb życia, dzięki czemu zyskał sobie przydomek „Wyznawca". Wspomagał klasztory. Ufundował opactwo w Westminsterze, gdzie później koronowano jego następców i gdzie sam spoczął po śmieci 5 stycznia 1066 r. Tamtejsi mnisi szerzyli kult Edwarda. Został kanonizowany przez papieża Aleksandra II w 1161 r.

SZYMON SŁUPNIK, pustelnik

Bodaj najsłynniejszy pustelnik w historii. Żył w V w. Po śmierci rodziców i brata sprzedał majątek, pieniądze rozdał ubogim, a sam udał się w odosobnienie. Przez 40 lat jego domem była mała platforma zbudowana na słupie. Z niej wygłaszał nauki i kazania, dzięki którym nawrócił tysiące osób i zyskał powszechny szacunek. Jego pogrzeb stał się wielką manifestacją. Wziął w niej udział przedstawiciel cesarza, wielu biskupów i zakonników. Ciało uroczyście przeniesiono do Konstantynopola. W miejscu pustelni wystawiono wkrótce świątynię, która została zniszczona w czasie naporu muzułmanów. Dzisiaj w tym miejscu znajduje się ołtarz.

MARCELINA DAROWSKA, zakonnica

Z domu Kotowicz (16 I 1827 – 5 I 1911) – polska mistyczka. Wraz z Józefą Karską założyła we Francji Zgromadzenie Córek Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, poświęcając się wychowaniu dziewcząt w duchu religijnym i patriotycznym. Wcześniej pomagała w zarządzaniu rodzinnym majątkiem ziemskim w Szulakach na Ukrainie. Mając 20 lat, za namową ojca wyszła za mąż, ale po trzech latach owdowiała. Wówczas zdecydowała się wyjechać do Paryża, by dalsze życie spędzić w zakonie. W 1863 r. wróciła do Polski, gdzie założyła domy zakonne Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (niepokalanek) m.in. w Jazłowcu (Podole), Jarosławiu, Nowym Sączu, Słonimie i Szymanowie. Organizowała też bezpłatne szkoły ludowe, w których wiejskie dziewczęta zdobywały wykształcenie i uczyły się zawodów. Jan Paweł II beatyfikował ją 6 października 1996 r. Od 1999 r. w kaplicy klasztoru niepokalanek w Jazłowcu znajduje się jej sanktuarium.

6 STYCZNIA

KASPER, MELCHIOR, BALTAZAR, mędrcy

Z Ewangelii św. Mateusza dowiadujemy się o przybyciu mędrców ze Wschodu do Betlejem, by oddać hołd narodzonemu Chrystusowi. Tradycja utrwaliła ich imiona, a Święto Objawienia Pańskiego (Trzech Króli), upamiętniające tamto wydarzenie, należy do najstarszych uroczystości w Kościele.

7 STYCZNIA

LUCJAN Z ANTIOCHII, męczennik

Wiadomo, iż żył na przełomie III i IV w. Rodzina zapewniła mu wykształcenie w zakresie retoryki. Był znakomitym mówcą. Sprzedał rodzinny majątek, by móc się poświęcić zdobywaniu wiedzy. Studiował język hebrajski i Biblię. W Antiochii stworzył znaną szkołę teologiczną. Do jego uczniów należał m.in. św. Grzegorz Cudotwórca, późniejszy biskup Neocezarei w Poncie. Jego pisma szeroko propagował św. Jan Chryzostom, patriarcha Konstantynopola i doktor Kościoła. Lucjan twierdził, iż Pismo Święte należy interpretować dosłownie, chyba że natchniony autor podkreśla sens ukryty w przenośni, przypowieści lub opowieści. Tej zasady do dziś trzyma się Kościół katolicki. Pomimo znacznej sławy Lucjan zamknął swoją szkołę. Prawdopodobnie ze względu na prześladowania przeniósł ją do Nikomedii. To nie uchroniło go jednak przed śmiercią męczeńską. Po dziewięcioletnim więzieniu, a potem torturach został ścięty mieczem 7 stycznia 312 r. Podanie głosi, że cesarz Konstantyn Wielki pod koniec życia przyjął chrzest właśnie przy relikwiach Lucjana z Antiochii.

RAJMUND DE PEÑAFORT, zakonnik

Ten syn szlacheckiej rodziny, urodzony między 1175 a 1180 r., odznaczał się niepospolitymi zaletami umysłu. Uczył retoryki, logiki, by w końcu dać się poznać jako znakomity prawnik. W 1216 r. uzyskał na uniwersytecie w Bolonii tytuł doktora. Dla św. Piotra Nolasco opracował konstytucje zakonu. Sam jednak wstąpił do dominikanów. Jako kapelan i penitencjariusz papieża Grzegorza IX podjął się zebrania i uporządkowania wszystkich dekretów papieskich. Powstały w ciągu czterech lat zbiór „Pięć dekretów" stanowi w Kościele oficjalną wersję tych dokumentów. Napisał też podręcznik teologii moralnej, a jako generał dominikanów opracował konstytucje zakonne. Okazał się wspaniałym administratorem i organizatorem zgromadzenia, które błyskawicznie rozszerzało się po Europie. Zabiegał też o utworzenie zakonnej szkoły, gdzie nauczano by języków wschodnich. Ów znany doradca hierarchów Kościoła i świeckich władców zmarł 6 stycznia 1275 r. W 1601 r. został zaliczony do grona świętych przez papieża Klemensa VIII. Jego relikwie spoczywają w kościele Dominikanów w Barcelonie.

8 STYCZNIA

SEWERYN Z NORYKU, zakonnik

Znał życie wschodnich mnichów i przeszczepił je na obszar dzisiejszej Austrii. Potrafił tak pośredniczyć między katolikami i arianami, że przez długi czas oba wyznania żyły w pokoju i korzystały z tych samych świątyń. Poświęcił się też pracy charytatywnej wśród najuboższej ludności. Założył klasztory w Göttweig i Innstatd koło Pasawy. Zmarł 8 stycznia 482 r. w wieku ok. 70 lat. Jego relikwie spoczywają w Frattamaggiore koło Neapolu. Jest patronem Austrii.

9 STYCZNIA

ADRIAN Z CANTERBURY, zakonnik

Pochodził z Afryki Północnej. Początkowo był zakonnikiem w klasztorze pod Neapolem. Odrzuciwszy propozycję papieża Witaliana co do przyjęcia godności biskupiej, wyjechał wraz z Teodorem z Tarsu do Anglii, gdzie pełnił urząd opata w klasztorze św. Piotra i Pawła w Canterbury. Zasłynął z nauczania śpiewów chóralnych oraz łaciny i greki. Zmarł 9 stycznia 710 r.

ANDRZEJ CORSINI, biskup

Pochodził z zamożnego florenckiego rodu Corsinich. Był długo wyczekiwanym dzieckiem. Kiedy urodził się 30 listopada 1302 r., nadano mu imię patrona wspominanego właśnie w tym dniu. Młodość upłynęła mu na zabawach i rozrywkach. Zmienił swe postępowanie dopiero wówczas, kiedy – jak głosi podanie – matka opowiedziała mu swój sen, który miała jeszcze przed jego narodzeniem. Miała w nim widzieć wilka, który wstępując do klasztoru Karmelitów we Florencji, zamienił się w łagodnego baranka. Powiedziała mu również, że jego przyjście na świat wyprosiła modlitwą, ponieważ wcześniej daremnie wyczekiwała potomstwa. Po tych wyznaniach Andrzej wstąpił do karmelitów bosych we Florencji, a po studiach w Paryżu i Awinionie otrzymał święcenia kapłańskie. W 1349 r. został mianowany biskupem Fiesole.

Był niezwykle operatywnym duszpasterzem, szczególnie wyczulonym na cierpienia ubogich i chorych. Kilkakrotnie doprowadzał do zgody zwaśnione wówczas włoskie miasta. Zmarł 6 stycznia 1374 r. Został pochowany we Florencji, w kaplicy ufundowanej przez jego rodzinę. Papież Urban VIII zaliczył go w poczet świętych w 1629 r., ale podał to do publicznej wiadomości dopiero Benedykt XIII w 1724 r. W rocznicę śmierci Andrzeja we Florencji odbywa się procesja z jego relikwiami.

ALICJA DE CLERC, zakonnica

Na jej życie decydujący wpływ miał późniejszy święty Piotr Fourier. Przerwała beztroski tryb życia, oddając się posługiwaniu chorym i opuszczonym, a także zaniedbanym dziewczętom. Z grupą współpracowniczek utworzyły wspólnotę, która dała początek Zgromadzeniu Kanoniczek Regularnych od Najświętszej Maryi Panny. Zakładane przez nie szkoły nie tylko edukowały i wychowywały, ale przede wszystkim przygotowywały do życia. Wyczerpana pracą Alicja zmarła w 1622 r., mając 46 lat. Została beatyfikowana przez papieża Piusa XII w 1947 r.

JULIAN, męczennik

Wedle tradycji, mając 18 lat, został przymuszony przez rodziców do małżeństwa, ale za zgodą żony postanowił żyć w czystości. Po śmierci rodziców oboje małżonkowie zamieszkali w klasztorach. Podczas prześladowań Dioklecjana został oskarżony o udzielanie schronienia kapłanowi i wtrącony do więzienia. Nawet tam nie przestawał nauczać o Chrystusie. Poniósł śmierć ok. 305 r. przez ścięcie mieczem. Jego relikwie w VIII w. przewieziono do włoskiej miejscowości Chieri w Piemoncie.

MARCELIN, papież i męczennik

Był 29. z kolei biskupem Rzymu. Kierował Kościołem w czasach najsurowszych prześladowań chrześcijan. Wedle tradycji miał ponieść męczeńską śmierć wraz z wieloma innymi wyznawcami Chrystusa 25 października prawdopodobnie w 304 r. Jego grób znajduje się na rzymskim cmentarzu przy drodze Salaryjskiej.

10 STYCZNIA

WILHELM Z BOURGES, biskup

Pochodzącego z arystokratycznej rodziny hrabiów z Nevers chłopca wychowywał wuj, archidiakon w Soissons. Wcześnie otrzymał kanonię, ale z funkcji zrezygnował, wstępując do zakonu cystersów. Był przeorem, a potem opatem w Fontaine-Saint-Jean i Châlis. W 1200 r. za namową m.in. legata papieskiego, został biskupem w Bourges. Mimo nowej roli nadal zachowywał obyczaje zakonne. Egzekwował również dyscyplinę i prawo kościelne. Miał nawet wziąć udział w wyprawie wojennej przeciw albigensom. Plany przerwała choroba i śmierć 10 stycznia 1209 r. Kanonizował go dziewięć lat później papież Honoriusz III. Relikwie Wilhelma znajdowały się w katedrze w Bourges do rewolucji francuskiej, kiedy zostały zniszczone.

11 STYCZNIA

BENEDYKT Z MENNI, zakonnik

Urodził się 11 marca 1841 r. w Mediolanie. Jego powołanie zaczęło się od pielęgnowania ofiar wojny. Potem wstąpił do bonifratrów. Studiował medycynę i teologię. Święcenia kapłańskie przyjął w 1866 r. Odnowił zakon w Hiszpanii, zakładał przytułki i szpitale. Był kolejno prowincjałem, wizytatorem apostolskim i przełożonym generalnym swojego zgromadzenia. Zmarł 24 kwietnia 1914 r. Beatyfikował go Jan Paweł II w 1985 r.

HONORATA Z PAWII, zakonnica

Jej rodzony brat Epifaniusz był biskupem Pawii (V w.). To przed nim Honorata złożyła śluby zakonne. Jemu też zawdzięcza ocalenie, kiedy w 476 r. znalazła się wśród jeńców pojmanych przez Gotów. Wówczas biskup Epifaniusz (późniejszy święty) zorganizował zbiórkę pieniędzy na wykupienie więźniów. Jej życie wypełnione było modlitwą i spełnianiem dobrych uczynków. Zmarła otoczona powszechną czcią ok. 500 r.